Rigsombudsmanden i Grønland

Nuuk, 17. november 2026

Orientering nr. 21/2026

Finanslovsaftale med gratis daginstitutioner og ændrede pensionsregler

Naalakkersuisut indgik den 9. november 2026 aftale om finansloven for 2027 med Demokraatit, Inuit Ataqatigiit, Siumut og Atassut. Naleraq er dermed eneste parti uden for aftalen. KNR beskrev samme dag, at naalakkersuisoq for finanser, Aqqaluaq B. Egede (IA), ved præsentationen lagde vægt på den brede opbakning og takkede Siumut for at indgå aftalen som oppositionsparti. Naleraq oplyste efterfølgende til Sermitsiaq den 11. november 2026, at partiet blandt andet havde ønsket flere strukturelle reformer og var uenig i dele af finansieringen. En del af denne skal findes gennem forhøjede ressourceafgifter på makrel, sild, blåhvilling og lodde, hvilket ifølge Sermitsiaq den 10. november 2026 forventes at øge landskassens indtægter med omkring 30 mio. kr. årligt frem til 2030.

Blandt de mest markante initiativer er en plan om at afskaffe forældrebetalingen til daginstitutioner fra den 1. januar 2028. Der afsættes 37 mio. kr. årligt, svarende til kommunernes nuværende indtægter fra forældrebetaling, og gennemførelsen forudsætter derfor en aftale med kommunerne. Ved præsentationen fremhævede Aqqaluaq B. Egede ifølge Sermitsiaq, at initiativet skal lette den økonomiske hverdag for familier med små børn. Ane Hansen (IA) fremhævede samtidig, at gratis daginstitutioner efter partiets opfattelse kan være med til at gøre det mere attraktivt at få børn i Grønland.

Aftaleparterne vil samtidig forberede en pensionsreform i 2027 med henblik på ikrafttræden den 1. januar 2028. Udgangspunktet er, at arbejdsindkomst ikke længere skal føre til reduktion i alderspensionen, så pensionister får bedre økonomisk mulighed for at blive på arbejdsmarkedet. Der afsættes 2 mio. kr. til forberedelsen i 2027 og 38,3 mio. kr. årligt fra 2028. Udenrigsområdet er ligeledes prioriteret. Aqqaluaq B. Egede oplyste under pressemødet, refereret af Sermitsiaq den 9. november 2026, at der afsættes omkring 42 mio. kr. til området.

Ved 3. behandlingen den 16. november 2026 blev finansloven for 2027 vedtaget med 21 stemmer for (DEM, IA, SIU, ATA og Kim Kielsen (UP)), ingen imod, mens 8 stemte hverken for eller imod (NAL).

Atassut forlader koalitionen – naalakkersuisoq Nivi Olsen træder tilbage

Atassut meddelte den 9. november 2026, at partiet forlader koalitionen med Demokraatit og Inuit Ataqatigiit. Ifølge Sermitsiaqs dækning samme dag blev beslutningen truffet enstemmigt af partiets hovedbestyrelse efter forløbet omkring hundeslædeorganisationen KNQK og naalakkersuisoq for uddannelse, kultur, idræt og kirke, Nivi Olsen (DEM), hvor KNQK havde erkendt at have anvendt offentlige tilskud til andre formål end de bevilgede.

Under Inatsisartuts behandling af Landskassens regnskab for 2025 den 5. november 2026 var der blevet fremsat to mistillidsforslag mod Nivi Olsen på baggrund af hendes håndtering af sagen. Hun overlevede begge afstemninger, men Atassut fastholdt, at hun burde træde tilbage. Da dette ikke skete, forlod partiet koalitionen, og Atassuts medlem af Naalakkersuisut, Maritha Broberg, udtrådte samtidig som

naalakkersuisoq for sociale anliggender, arbejdsmarked, familier og indenrigsanliggender. Formanden for Naalakkersuisut, Jens-Frederik Nielsen (DEM), gav i Sermitsiaq den 9. november 2026 udtryk for skuffelse over Atassuts beslutning. Demokraatit og Inuit Ataqatigiit har efter udtrædelsen fortsat 18 af Inatsisartuts 31 mandater og koalitionen støttes desuden af løsgænger og formand for Inatsisartut, Kim Kielsen.

Den følgende morgen meddelte Nivi Olsen, at hun også trak sig fra Naalakkersuisut. Hun oplyste den 10. november 2026 til Sermitsiaq, at beslutningen blev truffet, efter at Demokraatit og Inuit Ataqatigiit havde krævet hendes afgang, og at hun efter egen vurdering ikke havde andre handlemuligheder. Jens-Frederik Nielsen beklagede hendes afgang og oplyste samme dag til KNR, at regeringsarbejdet fortsætter, mens de ledige ressortområder midlertidigt fordeles mellem de øvrige medlemmer af Naalakkersuisut.

Atassuts udtræden har også ændret samarbejdet i Inatsisartut. Sermitsiaq beskrev den 10. november 2026, at Atassut efterfølgende indgik et teknisk samarbejde med oppositionspartierne Siumut og Naleraq.

Nye medlemmer af Naalakkersuisut som følge af koalitionsændringen

Inatsisartut godkendte den 16. november 2026 Jens-Erik Kirkegaard (DEM) og Stine Egede (IA) som nye medlemmer af Naalakkersuisut efter Maritha Brobergs og Nivi Olsens afgang. Ved afstemningen stemte 20 medlemmer for (DEM, IA, SIU, ATA og Kim Kielsen (UP)), ingen imod, mens otte hverken stemte for eller imod (NAL). Dermed er Naalakkersuisut efter Atassuts udtræden igen fuldt besat og består af fem medlemmer fra Demokraatit og fem medlemmer fra Inuit Ataqatigiit.

Sermitsiaqs dækning den 16. november 2026 beskrev samtidig en mindre rokade i ressortfordelingen. Jens-Erik Kirkegaard bliver naalakkersuisoq for miljø, natur, energi og forskning, mens Stine Egede overtager sociale anliggender, arbejdsmarked, familier og indenrigsanliggender. Jørgen Rosbach (DEM) bliver naalakkersuisoq for uddannelse, kultur, idræt og kirke, mens de øvrige medlemmer af Naalakkersuisut beholder deres hidtidige ansvarsområder. Jens-Erik Kirkegaard var i 2013-2014 naalakkersuisoq for henholdsvis erhverv og råstoffer og senere arbejdsmarked for Siumut. Stine Egede er medlem af kommunalbestyrelsen for Inuit Ataqatigiit i Kommune Kujalleq og var borgmester frem til valget i 2025.

Jens-Erik Kirkegaard udtalte til Sermitsiaq efter udpegelsen, at han ikke havde forventet at blive spurgt, men at han følte, at han fortsat kunne bidrage til samfundet, og afsluttede: *"Jeg er beredt til at arbejde for mit land."* Stine Egede pegede på, at flere opgaver inden for hendes nye ressort er presserende, og sagde: *"Det bliver nødvendigt for mig at prioritere hårdt den kommende periode."* Hun har samtidig anmodet om orlov fra kommunalbestyrelsen i Kommune Kujalleq.

Kort nyt

- Inatsisartut har den 12. november 2026, og efter et længerevarende parlamentarisk forløb henover flere samlinger, vedtaget, at Grønlands standardtidszone ændres til UTC -3 med virkning fra den 31. oktober 2027. Det betyder, at når Grønland overgår til vintertid i 2027, skal uret stilles 2 timer tilbage. Tidsforskellen mellem Grønland og Danmark bliver derefter 4 timer.
- Grønlands Landsret har meddelt, at Naalakkersuisut ikke bør forvente yderligere udsættelser af fristen for svarskrift i retssagen om Kuannersuit. Ifølge KNR den 10. november 2026 er fristen den 15. december 2026. Naalakkersuisut har tidligere forklaret udsættelserne med blandt andet behovet for grønlandsk oversættelse af materialet.
- Den nyligt åbnede skole i Nuuk Centrum, Atuarfik Inussuk, blev den 6. november 2026 kåret som "Årets Skolebyggeri 2026" af både fagfolk og brugere. Det oplyste Sermitsiaq den 9. november 2026. Til konkurrencen om Årets Skolebyggeri 2026 var i alt 10 skoler indstillet og afstemningen mellem dem har foregået online i hele rigsfællesskabet.